

Mireia Boya: «Valoro més quedar amb les amigues que anar a un acte polític»

L'activista diu que «al principi l'esclerosi múltiple és una hòstia de la vida amb la mà oberta»

Mireia Boya e Busquet (Sent Gaudenç, 1979), llicenciada en ciències ambientals i doctora en gestió i ordenació del territori, acaba de publicar el seu llibre *Trencar el silenci* (<http://www.arallibres.cat/ca/cataleg/1/1399/trencar-el-silenci>) (Ara Llibres), on explica els motius pels quals va dimitir del seu càrrec a la CUP, però no només això. Des de la mort de la seva mare i l'assetjament psicològic que va patir dintre l'organització, passant per l'1 d'octubre i les posteriors decisions, fins al diagnòstic d'esclerosi múltiple, ens dona una visió interna i molt personal de tres anys de la seva vida, de 2016 a 2019, i ens n'explica, amb altes dosis de sororitat i humanitat, un seguit d'esdeveniments que l'han marcat profundament.

Quedem a mitja tarda a la terrassa de l'Antic Teatre de Barcelona, demanem dos tallats amb gel, que és febrer però fa calor, trec el llibre subratllat i amb un munt de puntes de pàgina doblegades i engegó la gravadora. Aquí, la conversa.

Foto: Maria Climent

De quina necessitat neix aquest llibre?

D'unes quantes. La primera idea del llibre neix quan encara no havia tingut el brot d'esclerosi múltiple. Va sorgir perquè trobava que només es parlava dels homes que havien participat en tot el procés. Tenien molt protagonisme Brussel·les en lloc de Ginebra i Estremera en lloc d'Alcalá-Meco. Vaig sentir una entrevista a Dolors Bassa i Meritxell Borràs en què van dir que s'havien sentit molt soles perquè tothom parlava d'ells i elles eren el segon plat. I vaig pensar, ostres, no pot ser perquè si s'ha fet el referèndum és perquè hi ha un munt de dones que vam saber crear una xarxa de sororitat, sense nosaltres potser no hauria sigut possible. El llibre va sortir d'aquesta necessitat. Llavors també és cert que amb això de l'assetjament a la CUP, hi ha una part de la reparació que és individual, la que he fet dins de l'organització: jo vaig denunciar públicament i vaig dimitir, vam arribar a uns acords després d'aplicar el protocol de gestió d'aquest tipus de casos; però hi va haver també una part de reparació col·lectiva, perquè en ser jo un personatge mediàtic, hi va haver moltes dones, alcaldesses, regidores, diputades, exdiputades, de tots els partits, fins i tot algú de Ciutadans, que em van escriure per dir-me que a elles també els havia passat en les seves formacions. Aleshores, això em va fer pensar que potser pagava la pena posar per escrit una mica de teoria feminista, per veure si hi havia algun tipus de reacció. I també perquè vaig demanar a la CUP que jo em sentiria reparada si hi hagués una mica d'autocrítica pública i em van dir que no, i em va saber tant de greu que vaig buscar la meua pròpia manera d'autoreparar-me i vaig intentar explicar-ho però d'una manera molt tranquil·la i molt serena: m'ha passat això, les coses m'han anat així, la vida se m'ha escapat de les mans, però ho explico per si a algú li pot servir.

I et consideres de la CUP encara?

Sí. Sí, sí. Sense cap mena de dubte. És el meu espai ideològic, soc d'esquerres, independentista i socialista.

Però t'han decebut persones de la CUP?

Si, és que quan dic la CUP no és tota l'organització, és gent que estava gestionant el meu cas en aquell moment. A nivell local, la CUP és meravellosa, fa una tasca brutal en política municipal, i també a nivell nacional per introduir polítiques feministes. Si se'n parla tant de polítiques feministes quant a la lluita de carrer o en les institucions, ha estat la CUP la que ho ha sacsejat tot. I que m'hagi passat això a mi no vol dir que no sigui una organització feminista, al contrari, és la que més ha fet, els altres partits no tenen cap tipus d'eina per gestionar un cas com el meu i jo ho he pogut fer i arribar a acords.

Tu això de l'assetjador ho vas denunciar públicament però una cosa així, un assetjament psicològic, com es denuncia a la policia?

Podries fer-ho si tinguessis proves com ara correus, missatges i tal, però és tan llarg i tan dur per a la dona aquest procés, perquè la justícia no està pensada per protegir les dones sinó al contrari. Tu has de demostrar que això t'ha passat, no et creuen d'entrada. Per això penso que és molt millor tenir un protocol intern, gestionar-ho de forma interna. I després també si tens un altaveu tens la responsabilitat d'explicar-ho. Perquè se'n parli, que això passa a tot arreu, que no és una qüestió de classe social, ni d'ètnia, ni de res, passa a tot arreu.

Tinc la impressió que socialment es dona molt poca importància a un assetjament psicològic. Un assetjament físic o sexual representa una cosa molt més greu, però un assetjament psicològic en realitat també és un atac a la persona a nivell emocional. I no només això sinó que està molt acceptat i sovint és la víctima qui és culpabilitzada sota frases tipus no siguis bleada, exagerada, són coses teves, busques atenció, ets una histèrica... Podria continuar.

És que d'entrada és molt difícil d'identificar, almenys ho ha estat en el meu cas, jo quan en vaig ser conscient va ser quan vaig petar. Perquè és com una gota xinesa, que a poc a poc et va creant inseguretats, angoixa, ansietat, insomni... que et va minvant l'autoestima i com a persona. Fins que no petes no te n'adones. No és com una violació o una bufetada, que hi ha un moment en concret i evident, aquí no, te n'has d'adonar tu però és molt més comú del que ens pensem.

I parles també de la síndrome de la impostora, que llegint-te he descobert que el tinc jo també i que moltes conegudes meves, també. I això és com un poder més que té el patriarcat, el de moure aquests fils. I molts homes l'executen, aquest poder, fins i tot des de la ignorància perquè ni se n'adonen, perquè és un poder que han tingut sempre i n'hi ha d'altres que realment el saben fer servir.

Sí, nosaltres ho tenim a totes les professions, aquesta cosa de ?no en sé prou per estar aquí?, ?no ho faig prou bé?. Però també perquè crec que ens avaluen, ens jutgen molt més que als homes. Hi ha un moment en què parlo de la cosificació de la política. A mi abans d'obrir la boca ja m'havien fet l'escàner de tot. Com vesteixes, com vas pentinada, de tot. Et jutgen per la imatge que dones, no per les idees que tens, i això crea inseguretats, perquè no et valoren pel que ets.

Parles al llibre d'aqueta xarxa de dones que vas crear, transversal, entre diferents formacions, però també parles que hi ha un Estat Major, que ja m'explicaràs què és...

Eren tot senyors, en un despatx, prenent decisions, excepte la Marta Rovira. La ràtio era de 12 a 1.

Llavors de què serveixen, si parlem d'efectivitat, aquestes xarxes de sororitat que es creen en aquests cercles de poder si al final hi ha un últim esglaó, que és on es prenen les decisions, al qual les dones pràcticament no tenen accés?

Però a dins del Parlament si que l'haviem creat, amb la Marta Rovira, la Carme Forcadell, amb l'Àngels Martínez (de Catalunya Sí que es Pot) i més dones; tota aquesta xarxa que no estava en el lloc de decisió existia i crec que vam contribuir a construir ponts per fer possible l'1 d'octubre, i ho vam fer cuidant-nos molt. Ens enviàvem molts missatges dient com estàs, com et trobes, com ho portes a casa teva...

Ells no sé si s'ho pregunten tant els uns als altres.

Jo crec que no.

Mireia, t'ha canviat el caràcter després d'aquesta experiència que expliques al llibre?

El caràcter, no. La manera d'encarar la vida, crec que sí. M'han canviat les prioritats. Valoro molt més poder quedar amb les meves amigues que no pas anar a fer un acte polític. Que continuo fent això altre, eh, però m'he adonat de què és important a la vida. A saber dir que no. Que l'urgent no passi per davant de l'important.

Expliques en el llibre que el dia 20 de setembre hi ha un moment que l'Eulàlia Reguant i tu pugeu a sobre d'un cotxe de la guàrdia civil, exactament igual com van fer Jordi Sánchez i Jordi Cuixart, i ells estan empresonats i condemnats a nou anys de presó i vosaltres, no. Suposo que ets conscient que hi ha sectors de la població no independentista que us odia, a les de la CUP, i que no s'explica com és que vosaltres, havent exercit més pressió que ningú per aconseguir la independència no heu rebut càstigs més severos per part de la justícia espanyola. Què els respondries a aquesta gent?

Que la repressió és selectiva, i que forma part de l'estratègia de guerra psicològica vers l'independentisme. Saben que l'esquerra independentista som gent de principis molt fermes i que la repressió no és que no ens faci por, però saben que col·lectivament sabem gestionar-la. I que per tant, crec que l'estratègia judicial ha anat centrada a escapar els líders sabent que podien guanyar aquesta guerra psicològica en els partits majoritaris. I és el que ha passat. Per exemple, avui m'han dit que el judici, el meu i el de tota la Mesa del Parlament, comença el dia de Sant Jordi (que bé, signaré llibres a la porta del tribunal). Doncs bé, en aquest judici, crec que seré l'única a qui diran que soc innocent. Perquè a mi m'acusen de desobediència. I nosaltres no fem més que cridar a la desobediència. Jo crec que a algú que sempre vol desobeir, que li diguin que no ho ha fet, en la seva mentalitat d'estat repressor... Crec que és el que faran.

És enrevessat d'entendre, això. És a dir, que a tu t'acusen de desobediència però creus que et diran que ets innocent, per tant, que no has desobeït i això és el pitjor que li poden dir a algú de la CUP.

Sí. Intento posar-me en la ment dels jutges espanyols i esclar, no entens res. Han rebotat tots els principis de dret duna manera molt poc democràtica i fins i tot molt poc constitucional, en el seu llenguatge. Per això crec que com que estan fent el que els dona la gana, la manera que han escollit d'atacar la esquerra independentista és reprimir la gent que es manifesta al carrer, els CDR, els cas de Tamara... per fer por, per desactivar la mobilització ciutadana.

Hi ha coses que no et vull preguntar perquè ja estan al llibre i recomano a la gent que se'l compri i el llegeixi. Coses com la mort de la mare, com es va viure des del Parlament el referèndum i la declaració (breu) d'independència, la decisió de quedar-se o exili, el cas d'assetjament psicològic... De veritat que m'ha interessat molt però crec que aquests temes estan molt ben explicats i ara el que et vull demanar són aspectes que m'he quedat amb ganes de saber-ne més o simplement comentar-los perquè m'han sorprès moltíssim. Una

d'aquestes coses és quan vas a anar a veure la Marta Rovira, expliques que us espiaven senyors no gaire discretament, segurament enviats per l'Estat (a Ginebra!). Això es fa?? I llavors en el següent capítol expliques que uns altres senyors t'esperaven a tu a l'entrada de casa teva a la nit quan arribaves. I fins i tot et seguien al bus públic, als cafès, a les reunions... Això és terrorífic!

I patriarcal. Tu imagina't, tornes a les dues de la matinada a casa i veus un tio que t'està esperant davant a la porta de casa teva. Tu com a dona, amb tot el que ens passa, què fas? Mitja volta? Tens por que se't coli al portal...

És terrorífic.

Forma part d'aquesta guerra que l'Estat va desplegar i jo crec que ens ha guanyat en això. L'1 d'octubre va ser una victòria, però quant a la gestió de la por i la gestió emocional de la situació, no ho hem sabut fer, crec.

Tornant al tema que comentàvem abans que a les dones se'ns pren menys seriosament la feina que fem i se'ns desvaloritza amb paraules com bleada o figaflor, per què creus que es ridiculitzen els sentiments i s'associen a allò femení, quan, em consta, els homes també tenen sentiments?

Al món de la política, que és profundament patriarcal, estem en un paradigma de valents, d'herois, de contundents. L'oratoría aquesta que necessites, aquesta vehemència, sempre ha estat associada als homes, i en canvi, plorar, dir que tens por, que estàs preocupada, en públic, en privat és evident que tots ho fem, s'associa a les dones. I jo crec que és un error, perquè al final deshumanitza profundament la política i acabes sent un robot, et fas un vestit a mida i interpretes un paper. Per què he de fer veure que soc valenta, dura, quan en realitat tinc por, per què no puc dir-ho i ho gestionem col·lectivament?

Els també en tenen, de por. Tu com a dona en un lloc de poder et pots haver de fer aquesta cuirassa per sobreviure. Però és que ells, també, perquè al final, de por i tristesa també en tenen ells, no?

Evidentment, però ells formen part del patriarcat i de les regles del joc que tenen.

Recordo el que li van fer a Carme Forcadell aquell dia els de Ciutadans de dir *dale, dale, que està flojita* perquè volien que plorés, enfonsar-la; n'és el paradigma. Em va fer tanta ràbia que hagués d'aguantar sense plorar que en vaig escriure un article (<https://www.catorze.cat/noticia/7296/fil/veu>) a Catorze i tot. Vull dir que no és millor un tio dur que solta bestieses per la boca que una persona que es posa a plorar perquè no pot més. No és millor persona. No sé en quin món vivim que es considera que aquesta rudesia t'atorga algun tipus de valor.

No, ja et dic, jo crec que resta. I en el cas de Ciutadans aquell dia es va fer molt evident que aquells comentaris eren masculistes.

Perquè allò a un home no li haurien dit.

Exacte. I potser un home els hauria fet fora, amb tot el xou mediàtic que això hauria comportat en aquell moment. Però aquest aguantar, aguantar, aguantar és el que hem fet les dones tota la vida. Aguantar i callar. Aquesta resistència és molt femenina, perquè hem estat ensenyades durant generacions i generacions que som el gènere dèbil.

El teu llibre potser ajuda a canviar-ho un mica.

Jo l'he escrit també perquè em fa ràbia aquest discurs dels homes que diuen que són aliats però

que diuen: la paraula per a vosaltres, el feminisme és cosa vostra, cedim l'espai... jo tot aquest discurs crec que no ha de ser així, és una lluita compartida i s'haurien de posar al nostre costat. I no participar, per exemple en taules rodones que no siguin igualitàries. Però aquest posar-se de perfil, aquest ?és la vostra lluita?... Si tu veus un tipus d'agressió verbal o física a una dona, has d'intervenir, siguis home o dona.

Mireia, Catalunya vol que parlem d'esclerosi múltiple, tu i jo.

Entrevista múltiple.

Si ens esforcem trobarem més acudits. [Ric] Fa un any i mig que et van diagnosticar. La meva pregunta és: com ho portes?

Catalunya vol saber com ho portes. [Riu]. Bé. Al principi és una hòstia de la vida amb la mà oberta i no saps d'on t'ha vingut. He fet un procés d'assimilació, d'aprendre a ser conscient que tinc aquesta companya de viatge, però això no m'ha de frenar en res de la meua vida, jo puc continuar fent-ho tot, per ara, i espero que per molt de temps més, però sí que és cert que has de fer una gestió emocional del que significa tenir una malaltia que no té cura i que, a sobre, els exemples que tens, els més mediàtics, en poso tres al llibre, son dramàtics. El primer que vaig pensar va ser: acabaré com Martí i Pol (si he d'acabar així jo també vull un amic com el Lluís Llach). O el guitarrista de Kortatu, el Muguruza, que en quatre anys es va morir.

Sí, és que hi ha gent que té molt mala sort. Jo vull pensar que tindrè bona sort (dins de la mala sort).

Jo també!

És que si no, no pots viure, pensant que t'anirà fatal. I per què ho has volgut fer públic?

He fet un llibre perquè no ho volia fer públic en un article o una entrevista.

Ho has contextualitzat.

Sí, he explicat tot el que m'ha passat i que m'ha portat que tingués aquell brot, que, vaja, tampoc es pot demostrar per què va ser.

No, que cadascú tregui les seves conclusions.

Exacte. I també ho he fet perquè crec que s'ha de normalitzar. No passa res si tens EM.

No s'enganxa.

[Riu]. Exacte. No ens hem d'aïllar del món, ni deixar de fer coses. I també vull aprofitar que soc una persona coneguda per normalitzar-ho i per visibilitzar-ho, perquè es parli de coses com la sanitat pública, les cures, els cuidadors de les persones amb esclerosi múltiple, com ho viuen les famílies... I una cosa que per a mi és important quan penso en el futur si no em va bé, si no tinc sort, és que jo vull decidir quan vull morir. Jo no vull patir. Si un dia no puc més perquè no tinc mobilitat, doncs vull tenir dret a una mort digna. I si jo en parlo potser s'obre el debat en la societat. I ara que estic bé, m'estimo més dir-ho i que la gent vegi que no passa res, per trencar amb aquest rotllo de la pena. Aquest dies he rebut un munt de missatges de suport, però estic amoïnada perquè no vull suscitar pena.

La línia és fina a vegades entre el suport i la pena.

És que no ha canviat gaire el meu dia a dia. M'ha escrit gent de totes les ideologies, fins i tot de Ciutadans. Però jo no vull fer pena a la gent, al contrari, perquè no passa res, per ara.

Al final del llibre fas un llistat de coses que t'han fet por fins ara. I a partir d'ara, de què tens por?

Doncs segueixo tenint les mateixes fòbies de tota la vida (a les serps).

Ah, no t'han passat les fòbies amb el diagnòstic?

[Riu]. No, el que et deia abans: em fa por no valdre'm per mi mateixa i em fa por patir. Em fa pànic.

Per últim: com veus el futur del país i el teu?

El de Catalunya, el veig com una república independent. No a curt termini, però sí.

Ho veurem nosaltres, això?

Espero que sí. Que això nostre no vagi gaire ràpid! [Riures]

Què arribarà abans, la república catalana o la cura de l'esclerosi múltiple?

No ho sé. Catalunya independent? En el meu futur intento no pensar-hi gaire, penso més en el dia a dia, i en decidir què és el que vull fer ara, més que no pas a gaire llarg termini. Intento no pensar gaire en el futur. Com que visc amb la incertesa aquesta, ja aniré veient dia a dia com estic.

Trencar el silenci

Mireia Boya Busquet

Pròleg de Marta Rovira i epíleg de Tamara Carrasco

ara
LLIBRES

Trencar el silenci (<http://www.arallibres.cat/ca/catalog/1/1399/trencar-el-silenci>)

<https://www.catorze.cat/noticia/13675/mireia/boya/valor/mes/quedar/amb/amigues/anar/acte/politic>

© Mireia Boya
© Ara Llibres, 2020